

O otázce vystěhovalecké začíná se v poslední době vážněji přemýšlet i v Čechách. "Národní Politika" přinesla o otázce vystěhovalecké následující zajímavý článek:

Středoevropské státy mají společnou otázku, jež budí pozornost státní správy a předních národních hospodářů a politiků, jest to otázka vystěhovalecká. Naposledy také říše rakousko-uherská věnuje otázce té pozornost, neboť nemůže jí býti lhostejno, odchází-li každoročně nyní přes 200,000 pracovníků, loni 265,178 osob jen do Ameriky, které vzaly s sebou přes půl dvanácti milionu korun! Na prvním místě stojí Slované počtem skoro 152,000; Poláci na 44 tisíce, Chorvaté-Srbové-Slovinci na 43 tisíce, Slováci 36½ tisíce, Malorusové na 16,000, Češi 12,635, Maďari na 43 tisíce, Němci 34,848, židé 14,884 a Rumuni na 11 tisíce. Kdežto roku loňského ubylo vystěhovačů oproti r. 1905 u Slováků o 15,732, u Poláků o 7 tisíce, u Maďarů o 3 tisíce a židů o 2½ tisíce, přibýlo vystěhovačů u Čechů o 1206, u Malorusů o 1439, u Rumunů o 3½ tisíce.

Hrozná tato číselnice těžce dopadají na český národ, jemuž odchází takto zdatné síly, jež jsou skoro vesměs pro nás ztraceny. Máme nyní v cizině na jeden milion svých příslušníků, o něž se dosud nikdo nestaral a jedině v Americe jich jest na půl milionu. Jaké nebezpečí a jaký osud v ohledu národním jim kyne, viděti nejlip v Dolních Rakousích a hlavním městě Vídní, kdež vzdor státním základním zákonům nemohou se domoci veřejných českých škol, ač jest jich zde na 400,000. Odchodem našich vystěhovačů seslabují se síly naše v těžkém zápase proti Němcům, kteří tím spíše mohou pak pomoci svých sulfrajnů a "bundů" odnárodňovati naše menšiny, tak že naše seslabení jest z záplétí posilněním Němců.

Vystěhovalecká otázka jest článkem v povšechné vnitřní a zahraniční naší politice, ona vyplývá z nedostatečné příležitosti vyživiti četné zástupy, jež hledají jinde práci výnosnější. Dopravní poměry a nové technické pokroky a vynálezy, zvláště v továrnách, změnily pracovní poměry. Na druhé straně není odbytu tovarů na zahraničních trzích, naopak následkem pochybení naší politiky ztrácíme neustále půdu pro vývoz, zejména Balkán, kde nás vytlačuje Německo, Anglie a Itálie. K tomu poji se neutešené domácí poměry, jež nedopřávají zvláště nám Čechům a Slovákům ústavních práv a svobod.

Ve smíšeném území zápasiti musíme krutě o každou školu, český dělník jest z bytů a z práce vyháněn, jak viděti nejnověji na Ervěnicích a Kráském Březně. Vedle toho přechají nejzdatnější mladici mnohdy před vojáčkou do Ameriky a posléze různí agenti horečně pracují v nejposlednější více, odkudž lákají nás dobrý lid do dalekých končin, předstírajíce mu nejkrašíjší vyhlídky, pravý ráj v cizině za mořem. S těžkým srdcem odchází český člověk z české půdy, z české vlasti u vědomí, že snad již hůře jinde nemůže býti, že holý život přece jen tak ubíhá. Opakuje se tu často, co bylo za dob vystěhovalecké horečky roku 1848, kdy počalo u nás ve větším rozsahu stěhování se do Ameriky, takže tehdy vznikl pověrek, v němž se pravilo: "Samá rekreace je v Americe, muzikanti hrajou na jitrnice." Ale již te-

hdy připojeno: "Amerikan nesmí býti lenivý, neb jsou tam od práce jako zde živi, ať je to kdo chce, darmo se nenají ani v Americe." Zkušenost učí, že mnohý se velikou přičinností uchytí a nadělá si peněz, ale dosti je také těch, jimž by se doma, ve staré otčině, líp vedlo nežli v cizině, kdyby u nás musili tak neúměrně a tak těžce pracovati.

Každou chvíli přicházejí úřední výstrahy před stěhováním se do různých cizozemských území, kamž lákají nesvědomití agenti dělníky i zemědělce, ale mnoho jest bohužel takových, kteří ne dbají výstrah a jdou 'za štěstím'. Co tu ztracených peněz, nadějí a životů! Již na cestě bývají při nákupu jízdních lístků ošizeni, a na lodích nedostává se jim, co umluveno. A v nové otčině nastává nový boj o kousek chleba, jenž jest tím těžší, že vystěhovalec nezná řeč nové země. Nyní se stává, že při nových zastreňných ustanoveních pro přistěhovačce do Ameriky tito nebývají puštěni ani na půdu americkou a tak bývají ihned zpět domů posíláni.

Křiklavé tyto poměry volají po nápravě. Vídeňská vláda před dvěma roky uchystala osnovu zákona o úpravě vystěhovalectví, ale tato nebyla vyřízena. V prvním zasedání nového parlamentu již vynořila se opět na povrch otázka vystěhovalecká dotazem poslance Abrahamowicze a ministr vnitra Bienerth prohlásil, že vláda předloží opět osnovu zákona, neboť jen cestou zákona lze přý záležitost tu upravit. Nežli se však tak stane, bude vláda sledovati vystěhovalecké hnutí a pokud to zákony umožní, bude přý pečovati o vystěhovačce.

V Uhrách uchystal svaz tovarů za účasti obchodních komor a vlády poradu o vystěhovalecké otázce, což před tím již také podnikla záhřebská obchodní komora. Také Poláci věnují pozornost otázce té, vyslali svého zástupce, jenž studoval poměry vystěhovačů na cestě přes Německo na lodích a v Americe.

V zájmu českých vystěhovačů zakrojuje nyní Česká rada, jež na základě svých důvěrníků v cizině poskytuje pravdivé vysvětlení a rady, aby ubozí čeští vystěhovačci ušetřeni byli tak častého krutého zklamání. Ovšem třeba tu všestranně pomoci celé české veřejnosti. Čechové a ostatní Slované zřídili nedávno v Novém Yorku sdružení ("Slavonic Immigrant Society"), jež poskytuje vystěhovačům poučení a bude jim rádcem v novém světě; jde tu zároveň o sloyanský dům pro přistěhovačce. Dlužno také o to se zasazovati, aby při konsulátech naší říše byli zástupci, kteří znají řeč našich vystěhovačů. Dobrý návrh učinil v parlamentě ondyňno poslanec Biankini, jenž vyzval vládu, aby svým vlivem se zaslala při panovníkém jubileu a to, aby umožněn byl návrat mladíkům, kteří útěkem do Ameriky a vůbec do ciziny ocitli se v rozporu se zákonem, pokud jde o vojenskou povinnost. Jest jisto, že mnohý by se rád vrátil, ale bojí se trestu, jenž ho jinak čeká v staré vlasti.

Pečují-li veliké státy o své vystěhovačce, zejména Německo, by ani jediná duše nebyla pro ně ztracena, naopak aby byla i v cizině chráněna a německé věci prospěla, tím větší povinnost nastává nám jako malému národu, abychom závěs zabývali se otázkou tou a snad co nejdříve uchystali rovněž anketu povolavých ústavů a činitelů a doplnili svůj

všenárodní program otázkou vystěhovaleckou, jež dotýká se přímo našeho bytí. Nesmíme čekatí až vláda přijde s osnovou zákona; musíme sami nejlépe věděti, kde, pokud a jak napomáhati při řešení velice složité otázky vystěhovalecké. Naši v cizině jsou částí národního tělesa našeho, jim třeba věnovati všestrannou pozornost, udržovati s nimi styky a použiti jejich zkušeností a rad v zájmu kulturního a národohospodářského našeho snažení.

BLAHÉ VZPOMÍNKY Z VÝLETU DO ČECH.

Píše Rud. Novák, Cedar Rapids, Ia.

Krásná ta země česká a dobrý ten český lid. Snad zní tuze velkomyslně ta slova, ale jdou z přesvědčení. O těch několika okamžicích, strávených tam za oceánem, chei se rozepisovati a doufám, že krajané tyto vzpomínky radostně přijmou. Vím, že je potěší jako nás, účastníky pátého všesokolského sletu, když o pobytu za mořem rozmlouváme. Myslím jsem, že jsem už trochu uvykl těm vítacím řečím a proslovům zde v Americe a že nebudu musit ronit slzy při shledání v Čechách. Již však hned to setkání s Čechy v Paříži účinkovalo na nás hlouběji a ta kořenná láska otvírala srdce naše více a více.

Tu začali jsme přemýšlet, zdaž může býti něco upřímnějšího nad uvítání s pařížskými Čechy. Mysleli jsme, že by nás nemohla lépe přijati naše stará vlast. Kdo nebyl společně s námi při příjezdu do Prahy, těžko může se představití ono nadšení a radost z tohoto shledání. Není snad péra tak schopného, by tyto úchvatné okamžiky náležitě vylíčiti mohlo. I ten venkovský lid náš vítal nás s nadšením a ukazoval, jak těší se z návštěvy naší.

Užfeli jsme Prahu poprvé v 7 hodin ráno a hned děkovati jsme museli na tisíce pozdravů. Lidé radostně vítali nás na všech stranách. Pohodlnější, jen na polo oblečení, vítali nás v oknech a nepřetržitě volali "Na zdar!" My ovšem nezůstali jsme v ničem pozadu a rovněž jsme pozdravy opětovali.

Krásné to byly okamžiky! Jakmile dorazili jsme nádraží pražského, bylo nám hned tak volně, jakoby tíže nějaká z nás byla spadla. Všechna zavazadla byla nám hned odebrána. Vešli jsme do čekárny v nádraží a zde dr. Scheiner vřelými slovy nás uvítal. Dojal nás všechny tak, že mnohý z nás až slzel.

Před nádražím očekávaly starší účastníky drožky, my pak, Sokolové, pochodovali jsme nadšeně mezi jásajícím lidem do Městčanské Besedy. Po odpočinku a občerstvení zavedeni byli jsme do žižkovské Sokolovny. Tam byl náš stánek a tam po celý týden před závody pravidelně jsme evičili.

Také účastnili jsme se průvodu, který skutečně vydařil se nad všechno očekávání skvěle.

Na 23,000 Sokolů v kroji bralo účastenství v průvodu a veliké do tisíciů a tisíců jdoucí množství lidí přehlíželo práci sokolskou. Byl to nádherný pohled na pestré kroje Sokolů jinostlovanských! Doznávám, že naše kroje tuze všedně vyjímaly se vedle ostatních, ale vzdor tomu byli jsme nadšeně vítáni a poetěni nejpřednějším místem v průvodu. Všude patrna byla veliká radost, na všech tvářích bylo možno spatřiti úsměv a odevšad ozývalo se hřímavé "Na zdar!"

Ký div, že často vzpomínám na ty krásné okamžiky za mořem zaříté a že vždy slza vkrádá se mi do oka při tom vzpomínání.

Pozoruhodná novinka !!

Právě převzali jsme do prodeje pozoruhodnou knihu

KRESBY A POVÍDKY
od OTAKARA CHARVATA.

Obsah: Za mořem. — Hřích. — Jen jedna Praha. — O dvou tonoucích. — Když rok koněl. — Srdce. — Těžká chvíle. — Proč Martin Jordán zmizel. — Tragan se vrátil. — Smrt. — Skvrna. — Jednou na podzim. — Home, Sweet Home. — Hřích Altanovy ženy. — Cestou za moře. — Návrat.

Zajímavé povídky z česko-amerického života, jež kniha tato obsahuje, vzbudily mezi čtenářstvem veliký zájem. Rovněž kritika měla pro ně jen slova chvály. Všechny časopisy shodují se v tom, že jest to četba skutečně cenná.

Knihu vkusně vázanou v úhledných měkkých deskách prodáváme za 50 centů.

Knihu hodí se za dárek ku všem příležitostem.

Předplatitelům Pokroku poskytneme ji jako premií za doplatek pouhých 25c. Objednávky přijímá

POKROK PUBLISHING CO., 1309-II Howard St., OMAHA, NEBR.

LITERATURA.

Vydavatelstvo tohoto listu převzalo od vydavatele Knižovny Česko-Amerických Autorů celý náklad pozoruhodné knihy **Kresby a povídky** od Otakara Charvata. Knihu tuto dalo vázati do vkusných měkkých desek, takže hodí se za pěkný dárek ku každé příležitosti. Česká kniha je ozdobou české domácnosti a žádná rodina neměla by být bez knižovny. Česká kniha v rozvoji národa našeho vykonala velmi mnoho. Ve staré vlasti i v rodiších nejobdivnějších naleznete poličku se slušnou částkou knih a všichni z rodiny pilně v nich čítají. V česko-amerických rodiších velice zřídka lze viděti českou knihu. Jen časopis, nanovjvý kalendář a přece českou knihu lze dostati za peníz malý. Časopis se zahodí, kalendář potrhá častým užíváním, knihu však možno uložití a ta nepřestane mítí cenu trvalou. Co nejdříve budou tu dlouhé zimní večery. Nejkrásnější takový zimní večer strávíme nad dobrou knihou. Nad knihou zapomeno člověk na všechny trampoty a žaly a cítí se šťastným a spokojeným. A tu odporučujeme k nastávajícím zimním večerům vřele knihu překrásných povídek, většinou z česko-amerického života, jež shrnuty jsou pod názvem "Kresby a povídky". Sloh Charvatův je neobyčejně pestrý, jemný a při tom lidový, takže jeho mistrně kreslené obrázky velmi pěkně se čtou. Charvat svými povídkami vepsal se do srdcí česko-amerického lidu dokonale a každá jeho nová práce je čtenářským hltánem. Je zvláštní kouzlo v jeho pracích, jež dovede si každého podmaniti. Dále je to prostředí, z něhož Charvat své hrdiny a figurky vybírá, jež získalo mu dokonale oblibu. Je to život našeho lidu, českého lidu, zavátého sem osudem. Charvat je dobrým pozorovatelem a obrázky své kreslí tak, jak je vidí. Neznaleznete jedné řádky, jež by byla falešnou, jež by neodpovídala skutečnosti. Zdá se vám, že s lidmi, které on popisuje, denně se setkáváte, denně s nimi jednáte. Ať už je to stařeček Kalina z povídky "Za mořem", který v chicagské nemocnici v blouznění vypráví trpké kapitoly svého života, nebo Karas v povídce "Hřích", který teprve při pohřbu své dcery uvědomil si utrpení své ženy a odprošuje ji za podzimního večera, vždycky poznáte, že jsou to číti lidé, lidé měkkých slovanských duší. A zajisté nebude nikoho, koho nedejal by mistrně kreslený drobný obrázek "Jen jedna Praha". Život inteligentů, jež zavála do Ameriky touha po slávě a zbohatnutí, líčen je skvostně v povídce "O dvou tonoucích". Velice krásnými ukázkami Charvatova citu jsou drobné črty "Když rok koněl" a "Srdce". Jedním z nejkrásnějších a nejzdařilejších obrázků přítomné knihy je "Těžká chvíle", jež i ve staré vlasti vzbudila nevšední zájem o jméno mladého autora. Rovněž oklahomská historie "Proč Martin Jordán zmizel" honosí se všemi předními vlastnostmi Charvatova péra. Povídky "Tragan se vrátil",

"Smrt" a "Skvrna" jsou pravými ozdobami této pozoruhodné knihy. Delší práce, vlastně studie k románu "Jednou na podzim" hned v době, kdy vycházela v sloupech tohoto listu, těšila se oblibě čtenářstva, které pokračování ani dočkati se nemohlo. Osud mladého Myšky z povídky "Home, Sweet Home", který náhle zatoužil po vlasti, dojde každého. Rovněž povídka "Hřích Altanovy ženy" bude čtena s náležitým zájmem. Krásně líčené drobné příhody a dojmy, jež shrnuty jsou pod názvem "Cestou za moře", jistě vyvolají četné milé vzpomínky v myslích čtenářů. Poslední povídka "Návrat", jež psána byla v ovzduší moravského Ostravska, ukazuje, jak hluboký jest cit autorův pro trpící. Kniha "Kresby a povídky" je skutečně vzácným obohacením chudé česko-americké literatury. Není pochyby, že kdyby kniha tato vyšla v Čechách, že dočkala by se několika vydání. Nabízíme knihu tuto za pouhých 50 centů a jsme pevně přesvědčeni, že nikdo nebude litovati tak nepatrného obnosu za četbu tak pěknou a cennou. Naším odběratelům při předplácení poskytneme ji jako premií za doplatek 25 centů. Doufáme, že přátelé dobré četby hojným zakupováním této knihy přispějí k její rozšíření. Žádná česko-americká domácnost a spolková knižovna neměla by býti bez ní. Cena knihy je trvalá a každý i po letech rád se k ní vrátí. Objednávky vyřizuje vydavatelstvo t. l.

Rozluštěná otázka.

Veliký list americký dal čtenářům svým rozluštěti otázku: "Jak možno zajistiti si životní úspěch?" Z mnoha set odpovědí vybrána tato: "Úspěch zajištěn jest každému, kdo má poctivost, rozum, odvahu a zdraví." Tím zdá se býti otázka rozluštěnou až na to, že není vždycky v moci naší býti zdravými, ale i v tom ohledu člověk bystrého úsudku může zvítěziti. Mámeť Trinerovo Léčivé Hořké Víno, jež vždycky, začnete-li ho v čas užívatí, Vám udrží zdraví i sílu. Těchto dvou zvláště ti mají potřebu, kteří veškeru svou odvahu a veškeru sílu duševní i tělesnou věnují svému obchodu nebo zaměstnání; oni jistě pozorují, že nejdříve trpí jejich záviací soustava a s ní klesá celé tělo. Pro tuto záviací soustavu není pak léku lepšího než Trinerovo Léčivé Hořké Víno. Ono vzpružuje žlázy k hojnému vyměšování, sílí svaly záviacího ústrojí a tak brzy přivede tělo v onu rovnováhu, která znamená svornou činnost všech orgánů tělesných. V každé nesnázi se žaludkem nebo s vnitřnostmi užívejte pouze tohoto léku. V lékárnách. Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

— Krásný a cenný obraz "Mistr Jan Hus", jak loučí se se svými přáteli před upálením v Kostnici. S předplatným jako premií 50c — jinak dollar.